

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
dr Jerzy ŚWIĄTKIEWICZ

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, 10 października 2001 r.

35278

RPO/390261/01/II/MŁ

Pan
Stanisław Iwanicki
Minister Sprawiedliwości -
Prokurator Generalny

Szanowny Panie Ministrze

W dniu 1 października 2001 r. weszła w życie ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z dnia 12 września 2001 r. Nr 98, poz. 1070) zawierająca nowe uregulowania dotyczące organizacji sądów podyktowane koniecznością dostosowania właściwości funkcjonalnej i rzeczowej sądów do postanowień Konstytucji RP.

Z treści art. 12 § 1 pkt 2 oraz art. 13 § 2 pkt 1 u.s.p. wynika, że sądami rozpoznającymi w pierwszej instancji sprawy o wykroczenia są sądy grodzkie (funkcjonujące jako wydział lub wydział zamiejscowy sądów rejonowych). Natomiast sądem drugiej instancji, w tej kategorii spraw, jest wydział karny sądu rejonowego.

Wypada zauważyć, iż w rządowym projekcie ustawy przedłożonym Marszałkowi Sejmu (druk nr 1656), przepisy regulujące organizację sądów przewidywały w art. 13 § 2 pkt 1, powierzenie rozpoznawania spraw o wykroczenia w pierwszej instancji sądom grodzkim, natomiast w drugiej instancji - sądom okręgowym (art. 16 § 1 pkt 2 projektu).

Uzasadnienie projektu ustawy wskazuje *expressis verbis*, że sądy rejonowe mają orzekać wyłącznie jako sądy pierwszej instancji. Intencją zaś powołania sądów grodzkich (jako wydziałów sądów rejonowych) jest powierzenie rozpoznawania niektórych spraw z zakresu właściwości rzeczowej sądów rejonowych, przy czym wyodrębnienie tej kategorii spraw nie jest zagadnieniem proceduralnym a jedynie organizacyjnym. Natomiast właściwość sądów okręgowych, w drugiej instancji, obejmowałaby rozpoznawanie środków odwoławczych od orzeczeń sądów rejonowych, w tym ich wydziałów - sądów grodzkich.

Odmienne, od przytoczonych w cyt. ustawie - Prawo o ustroju sądów powszechnych, uregulowania dotyczące właściwości funkcjonalnej sądów odwoławczych, zawiera ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z dnia 29 września 2001 r. Nr 106, poz. 1148). Wejdzie ona w życie w dniu 17 października 2001r.

Zgodnie bowiem z art. 14 § 1 pkt 1 tej ustawy, w sprawach o wykroczenia podlegających właściwości sądów powszechnych, sądem odwoławczym jest sąd okręgowy - właściwy do rozpoznania apelacji (art. 103 § 2 K.p.s.w.) oraz zażaleń na postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku. W sprawach podlegających właściwości sądów wojskowych, sądem odwoławczym jest, na mocy art. 14 § 2 K.p.s.w., wojskowy sąd okręgowy.

Należy podkreślić, iż rządowy projekt ustawy (druk nr 2465) - odwołujący się w uzasadnieniu do przepisów art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji RP - stanowił w art. 14 § 1 pkt 1, że w sprawach o wykroczenia, sądem odwoławczym jest sąd rejonowy w innym równorzędnym składzie w sprawach rozpoznawanych w pierwszej instancji, należących do właściwości sądów powszechnych. Na mocy zaś art. 14 § 1 pkt 2 projektu ustawy, sądami odwoławczymi, w sprawach podległych jurysdykcji sądów wojskowych, są wojskowe sądy garnizonowe.

Konkludując, z chwilą wejścia w życie Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, zaistnieje antynomia pomiędzy aktami normatywnymi tego samego rządu, regulującymi właściwość funkcjonalną sądów odwoławczych.

W konsekwencji - w praktyce orzeczniczej - należy spodziewać się poważnych wątpliwości interpretacyjnych zwłaszcza na tle zastosowania przez sądy reguł derogacyjnych: *lex posterior derogat priori*, ewentualnie *lex specialis derogat legi generali*.

Mając zatem na względzie wagę poruszonego problemu, uprzejmie proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska w tej sprawie i poinformowanie mnie o jego treści, a nadto o rozważenie podjęcia kroków zmierzających do zainicjowania procesu legislacyjnego w celu ujednoczenia przepisów normujących właściwość funkcjonalną sądów orzekających w drugiej instancji w sprawach o wykroczenia i wykroczenia skarbowe.

Łączę wyrazy szacunku

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ dr Jerzy Świątkiewicz